

Schleijer, Stefaan Pieter

S. P. Schleijer, 1875-1948.
Hij richtte de N.V. Broese op en was daarvan directeur van 1902-1918.

S.P. Schleijer kreeg dus medeaandeelhouders naast zich en werd geconfronteerd met een raad van commissarissen. Vooral na 1914 schijnen de problemen tussen S.P. Schleijer en de raad van commissarissen hoog te zijn opgelopen. In de Vergadering van Aandeelhouders van 4 maart 1918 deelde hij dan ook mede dat hij de N.V. zou verlaten wegens "een niets ontziende en laag-bij-de-grondse strijd". In deze vergadering werd hem eervol ontslag als directeur verleend per 5 maart en in dezelfde vergadering vond het officiële afscheid plaats. De "val" van S P Schleijer was dus goed voorbereid.

Schleijer en zijn gezin vertrokken oktober 1918 naar Rijswijk en vandaar in 1924 naar Den Haag. Hij hield zich in zijn nieuwe woonplaats o.a. bezig met pianohandel. Dit niet verder uitgezocht.

S.P. Schleijer overleed op 4-8-1948 in Den Haag, 73 jaar oud en werd begraven op "Oud Eijk en Duinen". Zijn vrouw overleed in 1962.

Woonplaatsen S.P. Schleijer

Breda	18-2-1875 tot 15-10-1918 (onderbreking in 1889 – 1898: Geertruidenberg en Teteringen)
Rijswijk	15-10-1918 tot 2-6-1924
Den Haag	2-6-1924 tot 26-4-1938 ; ? 26-4-1938 mei 1940 ; van Aersenstraat 253 Mei 1940 tot 11 mei 1943 ; F. Waelsonstraat 46
Winsterswijk	11-5-1943 tot 27-8-1945 ; Fr. v Dortstraat 5, Groenloseweg 1, Weurden 5
Voorst	27-8-1945 tot 29 oktober 1946 ; Groenloseweg 91
Den Haag	29 oktober 1946 ; Jac. Hopstraat 7

Stefaan Pieter Schleijer werd geboren te Breda op 18 februari 1875.

In 1887 ging hij naar de Gemeente H.B.S., welke school hij in 1889 verliet om te vertrekken naar Geertruidenberg.

Vermoedelijk werd hij op een kostschool geplaatst.

Na zijn studie keerde hij weer terug naar Breda om op 1 juli 1898 naar Teteringen te verhuizen, waar hij werkte in de melkinrichting van "Pompe en van Ierstel".

Direct na de dood van zijn vader op 2 september 1898, nam S.P. Schleijer het bedrijf van zijn vader over : de Bredase Boekhandel en Uitgeverij v/h Broese & Co. Na het overlijden van zijn moeder in 1902 kwam S.P. Schleijer in financiële moeilijkheden door de boedelscheidingen en zette de zaak om in de N.V. Bredasche Boekhandel en Uitgevers-maatschappij v/h Broese en Co.

S.P. Schleijer trouwde op 1 augustus 1901 met Valkenier de Greeve, Aleida Amalia Theresia Otteline, die geboren was op 19 maart 1875 te Breda. Huisadres: Nieuwe Bosschstraat 42 te Breda.

Zij kregen twee dochters.

Catharina Christina, geboren op 27 mei 1902 te Breda, volgde een opleiding tot concertzangeres, trouwde in 1937 en overleed in 1946.

Corry Eberdine, geboren op 28 augustus 1904 te Breda, werd verpleegkundige en woonde in 1984 nog in Den Haag.

Bredase Boekhandel en Uitgeverij v/h Broese & Co

Dit bedrijf ontstond in 1794 toen Willem van Bergen in de Tolbrugstraat te Breda een boekhandel annex drukkerij stichtte. In 1828 werd dit bedrijf overgenomen door P.R. Broese. In c.a. 1831 verhuisde het bedrijf naar Grote Markt 33 te Breda en zou daar 150 jaar gevestigd blijven.

Op 26 februari 1853 verkocht Broese (op zijn sterfdatum) het bedrijf aan J.F. Schleijer, die een boekhandel dreef aan de Nieuwerzijds Achterburgwal in Amsterdam. J.F. Schleijer, die toen al sukkelde met zijn gezondheid, overleed op 5 oktober 1856. Zijn vrouw zette de zaak voort ondanks haar 3 minderjarige kinderen (twee dochters en een zoon Cornelis Ludovicus Schleijer, geboren in 1843). Deze zou de zaak vanaf 26 oktober 1869 overnemen. C.L. Schleijer trouwde in 1866 met Catharina Christina van Kakum, die hem 8 kinderen zou schenken, waarvan er drie jong zijn overleden. Uit dit huwelijk werd ook Stefaan Pieter Schleijer geboren; de derde zoon en vierde kind in dit huwelijk.

C.L. Schleijer overleed op 2 september 1898 te Breda. Na enige moeilijkheden binnen de familie, nam Stefaan in 1898 het bedrijf over, wat in juli 1899 per notariële akte werd vastgelegd. Maar aangezien zijn moeder in maart 1902 overleed, moest ook deze boedel verdeeld worden en S.P. Schleijer kwam in financiële moeilijkheden. Dit leidde tot het omzetten van de zaak in de N.V. Bredasche Boekhandel en Uitgeversmaatschappij v/h Broese en Co in 1902.

S.P. Schleijer kreeg dus medeaandeelhouders naast zich en werd geconfronteerd met een raad van commissarissen. Vooral na 1914 schijnen de problemen tussen S.P. Schleijer en de raad van commissarissen hoog te zijn opgelopen. In de vergadering van Aandeelhouders van 4 maart 1918 deelde hij dan ook mede dat hij de N.V. zou verlaten wegens “een niets ontziende en laag-bij-de-grondse strijd”. In deze vergadering werd hem eervol ontslag als directeur verleend per 5 maart en in dezelfde vergadering vond het officiële afscheid plaats. De “val” van S.P. Schleijer was dus van te voren goed voorbereid.

In 1920 ontstond door een fusie met boekhandel Peereboom het bedrijf Broese en Peerenboom. Tot de belangrijkste activiteiten behoorde de uitgave van de Bredasche Courant. Op 11 december 1975 werd het predikaat “Koninklijk” verleend. Koninklijke drukkerij Broese & Peereboom BV verhuisde in 1981 naar Spinveld 8 te Breda en is een moderne drukkerij en is daar anno 2005 nog gevestigd. Website: www.broese.nl
Voor meer info over de firma Broese en de familie Schleijer, zie het boek:

“Twee eeuwen Broese 1784 – 1984”.

Auteur: Dr. F.A. Brekelmans.

Vindplaats: Gemeentearchief Breda.

Stefaen Pieter Schleijer en Leonard Bal

In de Bal catalogus van augustus 1918 wordt Schleijer als mededirecteur aangegeven, maar die aanduiding ontbreekt in de Bal catalogus van januari 1919

Uit de oprichtingsakte van de NV Electro Technisch Bureau Bal van 13 juli 1918 blijkt dat op die datum Schleijer voor de helft eigenaar was van Electro Technisch Bureau Bal en de helft van de geplaatste aandelen kreeg in de nieuwe NV. Leonard kreeg uiteraard de andere helft. Dit geplaatste kapitaal was de waarde van Electro Technisch Bureau Bal, maar er moest wel aan GOODWILL FL 6479,20 worden ingeboekt om aan de waarde van de 44 geplaatste aandelen te komen namelijk FL 22.000,- (zie de bijlage “Oprichtingsakte NV Bal te Breda”).

Zijn er in de Bal catalogus van augustus 1918 nog een aantal toestellen met het typenummer BS (nummer), waarbij BS waarschijnlijk staat voor Bal-Schleijer, in de catalogus van 1919 is de BS vervangen door een andere lettercombinatie en wordt de naam Schleijer dus niet meer genoemd.

Wat bracht beide samen? Waarschijnlijk was dit godsdienst. Leonard Bal en zijn vrouw waren Nederlands Hervormd evenals de familie Schleijer. En dit in een erg katholieke Breda.

De rol van Stefaen Pieter Schleijer en Leonard Bal binnen Electro Technisch Bureau Bal ?

Hierover zijn geen gegevens, dus kunnen we alleen maar speculeren.

Uit de levensloop van Leonard Bal blijkt dat hij geen ondernemerstype was. Waarschijnlijk fungeerde Schleijer dan ook als financier en nam het algemene management voor zijn rekening en zorgde via relaties ook voor werk. Het is dan ook waarschijnlijk dat hij vanaf de oprichting in 1913 berokken was bij Electro Technisch Bureau Bal. Leonard zal de electro- en radiotechniek voor zijn rekening genomen hebben. Leonard was immers maar voor de helft eigenaar van zijn bedrijf.

Toen Schleijer in oktober 1918 naar Rijswijk verhuisde, kwam een eind aan de samenwerking tussen Bal en Schleijer. Waarschijnlijk heeft Schleijer zijn aandelen in N.V. Electro Technisch Bureau Bal te koop aangeboden

aan Leonard en is dit de reden dat Leonard in oktober 1919 zijn woning aan de Nassaustraat 5 weer moest verkopen.

1913 - 1918 was ook de periode dat het goed ging met Electro Technisch Bureau Bal.

Voor een Electro Technisch Bureau als dat van Bal was er in Breda werk genoeg in 1920 en was er eigenlijk geen goede reden waarom Leonard Bal zijn bedrijf zou staken. Want nadat Ginneken in 1904 een elektriciteitscentrale had gekregen, kwam in 1918 een elektriciteitscentrale in Breda in bedrijf. Het stoppen met zijn bedrijf door Leonard Bal moet dan ook gelegen zijn in het feit dat hij zich realiseerde, dat hij niet de geschikte persoon was om dit bedrijf zonder hulp overeind te houden.

Zijn broer Krijn was kennelijk uit ander hout gesneden. Deze woonde minimaal tussen 1914 en 1919 in Ginneken, noemde zich ook elektricien en verwierf zelfstandig opdrachten. Hij richtte op 1 april 1921 in Breda zijn eigen Electrotechnisch Bureau Bal op, die hij, 64 jaar oud, op 31-12-1949 op hief.